

визначатиметься ходом загальноекономічних процесів. Тому, необхідне створення відповідних юридичних норм, які стимулювали б збільшення дрібних особистих селянських господарств. Лише в такому разі можна зменшити їхню кількість і збільшити їх розміри.

Отже, економічно правильним напрямом подальшого розвитку особистих селянських господарств буде передача земельних часток (паїв) в оренду, кооперування особистих селянських господарств між собою і з іншими організаційно-правовими структурами, формування на базі особистих селянських господарств нових організаційно-правових структур різних форм власності господарювання або входження на основі асоційованого членства у функціонуючі організаційно-правові структури.

СТРАТЕГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

*Завізена Н.С., д.е.н., доцент,
Міжнародний гуманітарний університет*

Усвідомлення зі сторони державних органів влади тих загроз, які приховують у собі відставання у базовій сфері розвитку сучасного світу, а також переваги інформатизації країни і її регіонів, послужило імпульсом до початку робіт зі стратегічного планування інформаційного розвитку України.

Ґрунтуючись на визначеннях регіональної соціально-економічної системи, інформаційної інфраструктури та складної організаційно-технічної системи, можна сказати, що проблему цього дослідження не можна вирішити за допомогою точних моделей дослідження операцій. Слабка структурованість проблеми зумовлена наявністю в ній елементів як кількісного (технічні аспекти інформаційно комп'ютерних технологій), так і якісного (вплив інформаційної інфраструктури на ефективність функціонування та розвитку) характеру. Отже, можна з упевненістю сказати, що адекватним методологічним підходом розробки стратегії підвищення ефективності функціонування регіональної соціально-економічної системи на основі модернізації інформаційної інфраструктури регіону є системний підхід. Для досягнення мети стратегії по кожному із сценаріїв необхідний синтез ієрархічно підлеглих цілей. Для країни в

цілому така ієрархія повинна закінчуватися на визначеному рівні, при якому подальша деталізація буде неадекватна через складність об'єкта планування соціально-економічної системи країни. Подальше продовження деталізації має місце на регіональному рівні, коли можливе врахування специфіки регіону. Таким чином, регіональні стратегії інформатизації будуть чітко пов'язані з національною стратегією, при чому рівень деталізації ієрархічної моделі стратегії на регіональному рівні дозволить здійснювати конкретні заходи.

Розглянемо основний зміст етапів системно-кібернетичного дослідження.

1) Аналіз та синтез цілей. Цільовий аналіз починається з синтезу основної цілі (або з аналізу проблемної ситуації). Основна мета розкривається шляхом визначення підпорядкованих їй головних цілей (аналітичний декомпозиційний етап). У складних задачах системного аналізу, вирішення яких залежить від багатьох взаємопов'язаних елементів, доцільним є подальше розгортання головних цілей у багаторівневе дерево цілей і завдань.

2) Аналіз різного роду обмежень (як ресурсних, так і інших). Характерно, що аналіз цілей та обмежень є взаємопов'язаними процесами – завдання системного аналізу вирішуються в умовах різного роду обмежень, що накладаються в певній ситуації. При цьому мета повинна бути досягнута саме в існуючих умовах (втім, у число цілей можуть бути включені і цілі, пов'язані з необхідністю модифікації умов). Обмеження можуть мати різний характер, у тому числі й різну ступінь жорсткості. З числа всіх обмежень, безсумнівно, найбільш жорсткими обмеженнями є ресурсні обмеження (якщо не враховувати обмеження фундаментального характеру, наприклад – продиктованих законами фізики). Проте й аналіз обмежень не може здійснюватися без стадії синтезу, перш за все має бути створена модель системи та/або ситуації (ступінь формалізації цієї моделі може бути мінімальним – у ряді випадків достатньої і концептуальної моделі, сформульованої мовою природного спілкування). На цьому етапі модель виступає в ролі інструмента, за допомогою якого можуть бути виражені і/або виявлені протиріччя, що існують у предметній області.

3) Синтез альтернативних стратегій. Альтернативні стратегії синтезуються з урахуванням об'єктивно існуючих та/або введених на основі суб'єктивних оцінок обмежень і є тією чи іншою мірою деталізованою послідовністю дій. На цьому етапі стратегії гіпотетично дозволяють залишитися в рамках встановлених обмежень, включаються до безлічі допустимих альтернатив – поки без

урахування переваг.

4) Синтез критеріїв переваги. Критерій переваги. У загальному випадку є певне правило, що визначає порядок вибору кращої альтернативи з безлічі допустимих. Таке правило лише в найпростіших випадках буває єдиним – як правило, існує кілька критеріїв. У процесі синтезу критеріїв переваги встановлюються то безлічі критеріїв, що відповідає поставленим цілям і забезпечує реальну порівнянність альтернативних стратегій. На цьому етапі основним завданням є синтез критерію об'єктивності оцінювання, які зводять до мінімуму суб'єктивізм оцінок. У результаті синтезується комплексний критерій вибору альтернативи, що інтегрує окремі критерії переваги.

5) Синтез та аналіз моделі. Дослідження альтернативних стратегій здійснюється з допомогою моделей. Для вирішення завдань багатокритеріального оцінювання потрібно використовувати кілька різномірних моделей, що відображають різні аспекти поведінки системи та її елементів. Крім того, тут ми знову стикаємося з проблемою ізоляції процесів: з одного боку – модель вже має існувати (інакше неможливий синтез критеріїв), з іншого – модель необхідно синтезувати. Однак є одна обставина: в одному випадку мова йде про моделі системи та ситуації в цілому, а в іншому – про характер її зміни в ході реалізації альтернативної стратегії (по суті, модель повинна бути кібернетичною, тобто враховувати властивості системи з погляду аналізу управлінських стратегій). На цьому етапі оцінюється ефективність реалізації певної альтернативи і проводиться вибір оптимальної (або близької до оптимальної) альтернативи з безлічі допустимих на завершальному (заключному) етапі.

6) Власне, моделювання. На цьому етапі модель використовується не як об'єкт аналізу та синтезу, а як інструмент дослідження. Тобто моделі є адекватними і передбачається, що подальші ітерації із вдосконалення моделей недоцільні. Моделі використовуються як системи, що заміщають задані фрагменти реальності – з їх допомогою проводяться обчислювальні та логічні операції, що виражають виявлені на попередніх етапах зв'язок і залежності, визначаються значення критеріїв вибору, що забезпечують можливість зіставлення альтернативних стратегій. Мова йде про варіації вихідних параметрів і логіки, що відображає стратегію управління, в результаті чого формується блок вихідних даних, що включають значення й оцінки критеріїв вибору, ризиків, даних, що використовуються на заключному етапі.

7) Синтез рекомендацій. Це заключний етап системного аналізу,

на якому формулюються висновки з проведеного дослідження і вказівки щодо реалізації його результатів.

Отже, системний аналіз здійснюється за схемою від етапу застосування неформальних методів, через етап застосування формальних – знову до неформальних.

ІННОВАЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЇ У ЛЕЩАТАХ НАУКИ І ВИРОБНИЦТВА

***Юшин С.О., д.е.н., професор,
«Інститут аграрної економіки»***

За часів СРСР основним джерелом розвитку економіки визнавався науково технічний прогрес (НТП). Цій темі тоді було присвячено багато наукових праць. На сьогодні ж практично ці праці вийшли з наукового вжитку, а їх місце зайняли праці з питань інноваційного розвитку. І в Україні останнє десятиліття ми бачимо бум декларацій держави і наукових праць, які прямо декларують інноваційний шлях розвитку. Проте даний процес у практиці не йде. І чому? Мабуть, тут не вистачає системності. У в 2007 р. Верховною Радою України були прийняті рекомендації про формування Національної інноваційної системи (УкрНІС). Але пройшло ось вже майже 5 років, а УкрНІС й досі так і не створена. Отже, існують якісь перешкоди на шляху інновацій.

Дослідження показують, що інноваційна діяльність займає диспозицію між діяльностями науковою і виробничою, а крім того ще має відносини доповнення з діяльністю інвестиційною.

Наукова діяльність в Україні регулюється прийнятим в 1991 р. законом “Про наукову і науково-технічну діяльність” (№ 1977), який говорить, що даній діяльності доручено доведення наукових і науково-технічних знань до стадії практичного їх використання. У 1995 р. закон “Про наукову і науково-технічну експертизу” (№ 51) доручає саме науці проводити експертизу ефективності як науково-технічних, так і інноваційних проєктів. У 1999 р. Верховна Рада України приймає концепцію науково-технологічного і інноваційного розвитку України, де, з одного боку, розділені науковий і інноваційний блоки, а з іншого, до циклу інноваційного процесу були включені й фундаментальні дослідження. Прийнятий вже у 2001 р. закон “Про пріоритетні